

Vasara 2023

autocelu dzīve

Pieredze

VAS *Valsts nekustamie īpašumi*: Būvuzraugi ir iesaistīti projekta pilnā dzīves ciklā. Proti, no idejas līdz ekspluatācijas apstākļiem. Tas atslēgo projektu vadītājus un līdz ar to ir iespējams uzsākt ātrāku objekta nodošanu ekspluatācijā, ja neatklājas neparedzēti gadījumi.

[---> 3. lappuse]

Finansējums

Kur rast trūkstošo finansējumu valsts ceļiem? Vai joprojām ir jāzatur viss plašais valsts ceļu tīkls? Par šiem un daudziem citiem jautājumiem diskutē politiķi.

[---> 5. lappuse]

Būvuzrauga loma

Kvalitatīva būvuzraudzība ir daļa no ilgtspējīga projekta, jo būvuzrauga veiktie pasākumi ietekmē būves kvalitāti gan īstermiņā, gan ilgtermiņā

Ikdienas uzturēšana

Grāvis ir neatņemama ceļa konstrukcijas sastāvdaļa. Aparot ceļa nomales vai grāvjus, tiek bojāta ceļa konstrukcija, radot virkni problēmu gan ceļu īpašniekam, gan arī pašiem zemniekiem.

[---> 6. lappuse]

Interesanti fakti

Ko vienmēr esi vēlējies uzzināt par ceļa veltni.

[---> 2. lappuse]

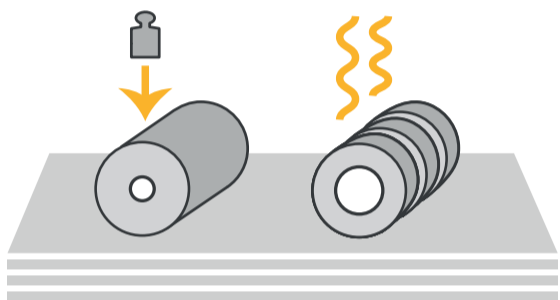
Interesanti fakti, ko vienmēr esi vēlējies uzzināt var ceļa veltni

Veltnis: vīriešu dzimtes 2. deklinācijas lietvārds. Rotējošs cilindrveida priekšmets, kura garums ir lielāks par diametru, piemēram, gludināšanai, līdzināšanai, arī uztīšanai; ierīce, iekārta u. tml., kurā darbīgā daļa ir šāda detaļa vai elements. (AVOTS: www.tezaurs.lv)

CEĻA VELTNIS

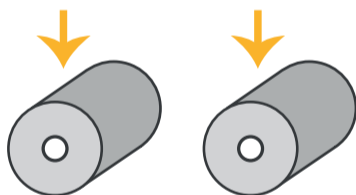

Ceļa veltni izmanto augsnes, grants, betona vai asfalta blīvēšanai ceļu un pamatu būvniecībā. Līdzīgus veltnus izmanto arī lauksaimniecībā.

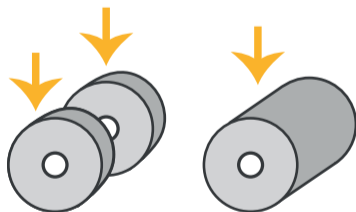

Ceļa veltnis izmanto **svaru**, lai saspiestu velmējamo virsmu, vai izmanto **vibrāciju**.

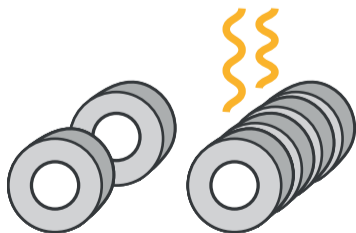
VELTŅIEM IR VAIRĀKI VEIDI:

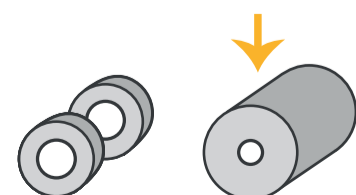
Tandēma

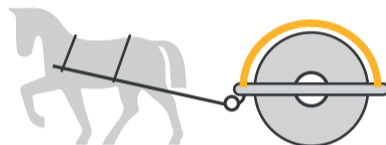
Trīsvalču

Pneimoriteņu

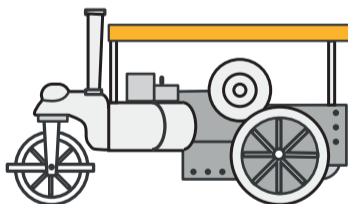
Kombinētais

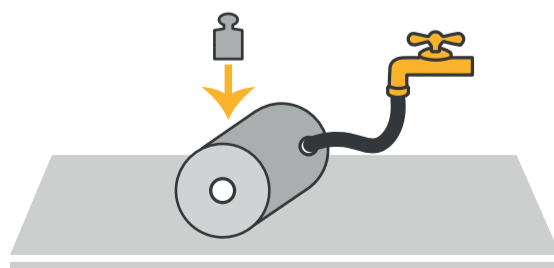
Pirmos ceļa veltnus vilka zirgi un, iespējams, tie bija aizgūti no lauksaimniecības darbarīkiem. 19. gs. zirgus nomainīja ar tvaiku darbināmi veltni, bet 20. gs. jau ar iekšdedzes dzinēju darbināmi veltni.

Daži ceļu būves uzņēmumi ASV izmantoja **tvaika veltnus** līdz 1950. gadiem, bet Anglijā pat līdz 70. gadu sākumam.

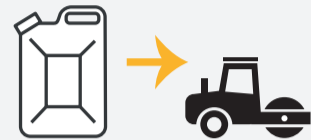

Latvijas Ceļu muzejā apskatāms aptuveni **100 gadus vecs** Anglijā ražotais *Marshall* tvaika veltnis. Šoseju un zemes ceļu departamenta ceļinieki to iegādājās 1924. gadā.

Pirmsākumos, lai veltni padarītu smagāku, **to pildīja ar ūdeni**. Mūsdienās tas vairs nav nepieciešams un ūdeni izmanto kā dzesēšanas šķidrumu, lai asfalts neliptu pie cilindra.

DĪZELDEGVIELA

Gandrīz visi mūsdienās izmantotie ceļa veltni tiek darbināti ar **dīzeldegvielu**.

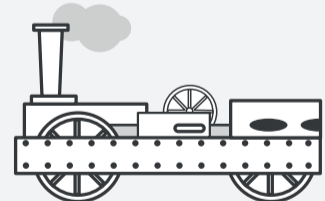
Mūsdienu ceļa veltni **sver** no 1 līdz pat 20 tonnām. 20 tonnas ir vidēji 3 ziloņu svars.

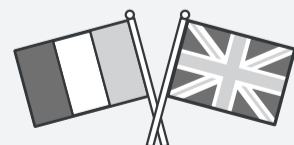
Ceļa veltna **ātrums**, veicot darbus, ir no 5 līdz 10 km/h.

Tandēma veltna radītais **spiediens** uz zemi ir aptuveni 10 līdz 17 kg/cm².

Vecāko ar tvaiku darbināmo veltni sauc par *steam dinosaur* jeb tvaika dinozauru.

Pirmos veiksmīgi darbojošos mehāniskos ceļa veltnus izgatavoja Francijā un Anglijā 19. gs. Šīs iekārtas varēja svērt pat 30 tonnas.

Iesaista būvuzraugus projekta pilnā dzīves ciklā

Ieviešot iekšējo būvuzraudzību, VAS Valsts nekustamie īpašumi uzlabo būvuzraudzības kvalitāti un pasūtītāja interešu pārstāvniecību

Kopš 2018. gada VAS Valsts nekustamie īpašumi (VNĪ) ir izveidojuši iekšējo būvuzraudzību. Šāds lēmums pieņemts, izvērtējot iepriekšējo pieredzi, un ar mērķi nodrošināt godīgu un profesionālu pasūtītāja tiesību un interešu pārstāvēšanu, stāsta Arnis Minikovičs, VNĪ Būvuzraudzības daļas vadītājs. VNĪ ir lielākais ēku un zemju pārvaldnieks un tā galvenie virzieni ir nekustamo īpašumu attīstīšana, pārvaldīšana un valsts deleģēto funkciju izpilde. Šobrīd VNĪ aktīvi ir 126 projekti, no kuriem 36 ir vēl projektu idejas.

Savi profesionāļi

Būvuzraudzības mērķis ir nodrošināt pasūtītāja interešu tiesības, pārstāvēšanu būvniecības procesā, kā arī nepieļaut patvaļīgas atkāpes no būvprojekta, darba veikšanas projektiem un normatīvā regulējuma, atzīmē A. Minikovičs. “2018. gadā tika apzināta faktiskā situācija VNĪ objektos, meklēti risinājumi un izvērtēti riski. Uzņēmums pieņēma lēmumu, ka ir jāveido iekšējā būvuzraudzība. Tam sekoja būvuzraudzības iekšējās kvalitātes vadības sistēmas izstrāde un iekļaušanās kopējā uzņēmuma kvalitātes vadības sistēmā. Tika atlasīti būvspeciālisti un veikta reģistrācija būvkomersanta reģistrā, kā arī izveidota būvuzraudzības daļa. Pēc tam izstrādātas detalizētas iekšējās prasības un būvuzraudzības vadlīnijas, kam jau attiecīgi sekoja praktiskā darbība objektos,” par iekšējās būvuzraudzības tapšanas soļiem norāda A. Minikovičs. Šobrīd būvuzraudzības daļā darbojas 18 nozares profesionāļi. To skaitā ēku, inženiersistēmu, ceļu būvuzraugi un viņu palīgi, kā arī tāmētāji un arhitekti.

Runājot par būvuzraudzības daļas funkcijām viņš skaidro, ka tai ir piecas galvenās funkcijas. Pirmā ir dalība priekšizpētē. “Būvuzraugi sniedz atbalstu būves tehniskā stāvokļa novērtēšanā, sagatavo projektēšanas darba uzdevumus, datus, kā arī novērtē nepieciešamos ieguldījumus un to izmaksas. Nākamais solis ir atbalsts projekta vadībai. Te jau būvuzraugs piedalās standartizētu tehnisko specifikāciju izstrādē un pilnveidošanā. Standartizētu kvalitātes kontroles prasību izstrādē, tāpat sniedz atbalstu tehnisko specifikāciju un darba uzdevuma sagatavošanā. Izstrādā prasības tehniskās pasekošanas atzinuma izstrādei, piedalās arī iepirkumu procedūrās un konsultē par optimālākajiem risinājumiem,” skaidro A. Minikovičs.

Viņš atzīmē, ka būvuzraugi iesaistās projektēšanā un pārbauda risinājumu pamatotību, pārliecinās par to tehniski ekonomisko pamatojumu un ilgtspējību, kā arī pārbauda būvniecības ieceres dokumentācijas gala redakcijas atbilstību normatīvo aktu projektēšanas uzdevuma prasībām.

Būvuzraugi sniedz atbalstu būves tehniskā stāvokļa novērtēšanā, sagatavo projektēšanas darba uzdevumus, datus, kā arī novērtē nepieciešamos ieguldījumus un to izmaksas.

Būvdarbu stadijā būvuzraugi nodrošina procesa uzraudzību atbilstoši normatīvajam regulējumam. Būvuzraudzības daļa saskaņo darba veikšanas projektus, bet katram darbam atsevišķi tiek saskaņoti arī būvmateriāli pirms tiek pasūtīti, tādējādi ļaujot izvairīties no liekiem riskiem.

Viens no lielākajiem ieguvumiem ir tas, ka būvuzraugi iesaistās arī objekta ekspluatācijā, ir atgriezeniskā saite par objekta garantijas defektiem un attiecīgi tiek izvērtēti risinājumi, kas strādā un kas ne.

“Saskaņojam arī risinājumu izmaiņas un neparedzētos apstākļos sastādām fakta konstatācijas aktus. Pārbaudām cenu pamatotību papildu darbiem un nodrošinām detalizētu objektu pārbaudi pirms nodošanas ekspluatācijā. Viens no lielākajiem ieguvumiem ir tas, ka būvuzraugi iesaistās arī objekta ekspluatācijā, ir atgriezeniskā saite par objekta garantijas defektiem un attiecīgi tiek izvērtēti risinājumi, kas strādā un kas ne. Tāpat strādā atgriezeniskā saite no apsaimniekošanas un lietotāja prasībām, līdz ar to tiek uzkrāta būtiska pieredze, kas jau tiek pielietota nākamajos objektos,” ieguvumus no iekšējās būvniecības uzskaita A. Minikovičs.

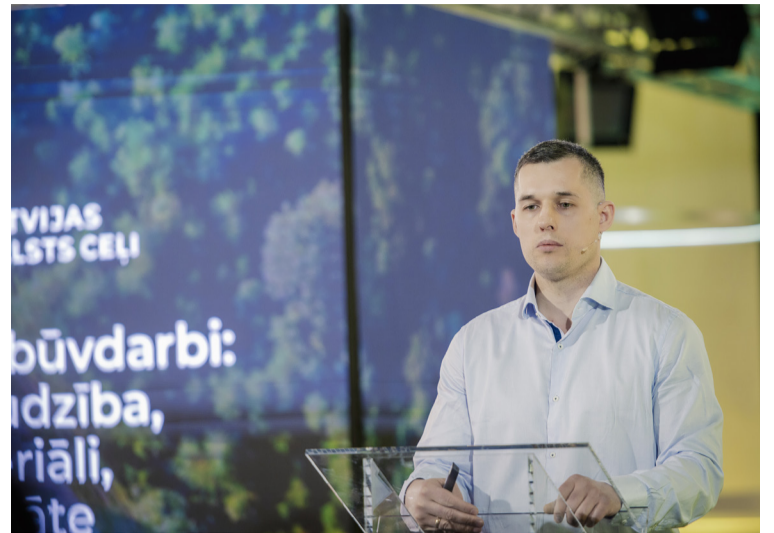
Lielākajiem objektiem

Ne visiem objektiem tiek veikta iekšējā būvuzraudzība. Šobrīd 33 objektiem veic ārējo būvuzraudzību, bet septiņiem iekšējo. A. Minikovičs skaidro, ka iekšējo būvuzraudzību veic stratēģiski svarīgākajiem un lielākajiem objektiem. Šobrīd tie, piemēram, ir Rakstniecības un mūzikas muzeja izvietošana, Latvijas–Baltkrievijas sauszemes robežas izbūve, Jaunā Rīgas teātra ēku kompleksa rekonstrukcija u.c. Ir vairāki kritēriji, kas nosaka vai objektam būs VNĪ būvuzraudzība vai tomēr ārējā būvuzraudzība. Iekšējo būvuzraudzību nodrošina objektiem, kur ir tehnoloģiski sarežģītiem būvdarbi, nepieciešamība pēc iekšējās drošības sertifikātu prasībām, objekts saistīts ar valsts drošību, tāpat tie var būt ārvalstu projekti. Savukārt ārējā būvuzraudzība attiecinās, piemēram, uz reģionālajiem projektiem un vienkāršākiem būvdarbu procesiem.

Iekšējo būvuzraudzību nodrošina objektiem, kur ir tehnoloģiski sarežģītiem būvdarbi, nepieciešamība pēc iekšējās drošības sertifikātu prasībām, objekts saistīts ar valsts drošību, tāpat tie var būt ārvalstu projekti.

VNĪ ir arī veicis salīdzinājumu 2021. un 2022. gadā par iekšējās un ārējās būvuzraudzības ieguvumiem. Kopumā ir analizēta septiņu ēku pieņemšana ekspluatācijā. “Ja ārējā būvuzraudzība uzrādīja, ka objekts viss ir gatavs un kārtībā, ka nav defektu, veicot detalizētas pārbaudes, visos objektos kopā konstatējām 1400 defektus. Galvenās neatbilstības bija saistītas ar to, ka pielietoti neatbilstoši materiāli, nepilnvērtīga inženiersistēmu darbība, tāpat arī nopietnāki pārkāpumi nesošo konstrukciju izbūvē. Nepareizi pielietota materiālu izbūves tehnoloģija un citi gan vizuāli, gan funkcionāli defekti. Tai pat laikā iekšējās būvuzraudzības objektos nav atklāts neviens defekts,” uzsver A. Minikovičs.

Kā iekšējās būvuzraudzības vienu no ieguvumiem viņš min arī to, ka tiek veikta detalizēta būvdarbu apjomu pārbaude un tas ir devis būtisku finansiālu ietaupījumu

Iekšējās būvuzraudzības ieguvumi

- Detalizēta faktiski veikto būvdarbu apjomu pārbaude dod finansiālu ietaupījumu;
- Neveicamo būvdarbu fiksēšana;
- Būvdarbu apjomu dublēšanās konstatēšana dažādās tāmēs, kā arī darbi, kas nav nepieciešami atbilstoši faktiskai situācijai objektā;
- Būtisku defektu konstatēšana, kuri ietekmētu ēkas ekspluatāciju;
- Konstatēti būvprojekta risinājumi, kuri neatbilda būvnormatīviem un kuras eksperts netika konstatējis ekspertīzes laikā;
- Netiek apmaksāti neizpildīti un nepārbaudīti darbi;
- Detalizēta objektu gala defektēšana pirms objekta pieņemšanas.

AVOTS: VNĪ

pasūtītājam. Būvuzraugi fiksē neveicamo būvdarbu apjomu un atklāj dublēšanos dažādās tāmēs, kā arī darbus, kas nav nepieciešami atbilstoši faktiskai situācijai objektā. Netiek apmaksāti neizpildīti un nepārbaudīti darbi. Viens no galvenajiem ieguvumiem ir tāds, ka objektiem veic gala defektēšanu un funkcionālo pārbaudi pirms tā pieņemšanas.

Būvuzraugi ir iesaistīti projekta pilnā dzīves ciklā. Proti, no idejas līdz ekspluatācijas apstākļiem. Tas atslēgo projekta vadītājus un līdz ar to ir iespējams uzsākt ātrāku objekta nodošanu ekspluatācijā, ja neatklājas neparedzēti gadījumi.

“Būvuzraugi ir iesaistīti projekta pilnā dzīves ciklā. Proti, no idejas līdz ekspluatācijas apstākļiem. Tas atslēgo projekta vadītājus un līdz ar to ir iespējams uzsākt ātrāku objekta nodošanu ekspluatācijā, ja neatklājas neparedzēti gadījumi. Piemēram, materiālu neatbilstība vai citi normatīvie pārkāpumi. Nevar noliegt, ka vienlaicīgi tiek celta arī būvobjektu un būvuzraugu nozares kvalitāte.

Būvuzraudzības kritēriji

VNĪ būvuzraudzība

- Tehnoloģiski sarežģīti būvdarbi;
- Projekti ar IDS prasībām;
- Objekts saistīts ar valsts drošību;
- Ārvalstu projekti;
- Un citi.

Ārējā būvuzraudzība

- Reģionālie projekti;
- Resursu nepietiekamība;
- Un citi.

AVOTS: VNĪ

Mūsu būvuzraugi ikdienas darbā arī pielieto dažādus inovatīvus risinājumus,” stāsta A. Minikovičs. Viņš arī piebilst, ka tie strādā pie tā, lai VNĪ projektēšanas vadlīniju izstrādes, kas ļautu projektētājiem strādāt pēc vienotas sistēmas un viņiem būtu vienota izpratne par to, ko pasūtītājs no viņiem sagaida, kā arī lai pasūtītājam būtu skaidrs, ko viņš vēlas saņemt no projektētāja. Tāpat tiek strādāts arī pie detalizētiem darbu veikšanas projektu sagatavju izstrādes. Šis savukārt palīdzētu būvniekiem izstrādāt darba veikšanas projektus vienkāršāk un novērstu strīdus par dažādām nianšēm. Mērķis ir sagatavot darba veikšanas projektu veidnes, kurās uzņēmums pats aizpilda nepieciešamās prasības un pielāgo konkrētajam objektam. Līdz ar to arī uzņēmējam ir skaidrs, ko pasūtītājs no viņa gaida.

**PASTĀSTI PAR
SAREŽĢĪJUMIEM
UZ CEĻA!**

**LATVIJAS
VALSTS CEĻI**

80005555

Bezmaksas diennakts tālrunis

Svarīga savstarpējā mijiedarbība

Kvalitatīva būvuzraudzība ir daļa no ilgtspējīga projekta, jo būvuzrauga veiktie pasākumi ietekmē būves kvalitāti gan īstermiņā, gan ilgtermiņā.

Tā diskusijā par būvuzraudzību un kvalitāti ikgadējās ceļu nozares konferences ietvaros norādīja eksperti. Būvuzrauga darba kvalitāte, punktualitāte un atbildība nodrošina kvalitatīvāku būvi, tomēr jāpatur prātā, ka nevajadzētu veidoties situācijai, kurā būvuzraugs lepojas ar to, cik daudz ir licis pārbūvēt un nojaukt. Būvuzrauga mērķis un uzdevums ir novest projektu līdz finišam, savlaicīgi pamanot problēmas un risinot tās.

Būvuzraudzība un kvalitāte

“Es atbalstu tēzi, ka būvuzrauga veiktie pasākumi ietekmē būves kvalitāti un ilgtspējīgu būvniecību. Būvuzraugam ir nozīmīga loma, nodrošinot to, ka būves ir kvalitatīvas un atbilstošas. Bet vārdu “kvalitatīvas” es laikam primāri nelietotu – ir jārunā par atbilstošām un ilgtspējīgām būvēm. Savukārt kvalitāte ir relatīvs jēdziens. Katram ir sava izpratne par kvalitāti. Tas, ko mums būvniecības procesā ir jānodrošina, ir būve, kas ilgi kalpotu un pildītu savas funkcijas,” norāda Būvniecības valsts kontroles biroja direktore Svetlana Mjakuškina.

Arī Ekonomikas ministrijas Būv-

niecība ir viens no sarežģītākajiem procesiem, tāpēc būvuzraugs ir noteiktai kārtībai pakļauta, sertificēta profesija. Proti, mēs esam pārbaudījuši būvuzrauga kvalifikāciju, kompetenci, spējas un prasmes. Esam pateikuši: jā, šī persona ir pietiekami kompetenta, lai spētu vērtēt būvdarbu veicēja darbību un aizsargātu pasūtītāja intereses. Primāri mēs vēlamies, lai būvuzraugs uzņemas atbildību, jo ne jau tāpat vien viņa sertifikācijai un uzraudzībai tiek veltīts tik daudz laika,” skaidro O. Feldmane.

Latvijas Būvzinieņu savienības valdes loceklis Rihards Akimovs uzsver, ka “ieroči”, lai aizsargātu pasūtītāja intereses un cīnītos par objekta kvalitāti, ir pietiekami un visu laiku tiek spodrināti un asināti. Pavisam nesen veiktas izmaiņas, lai uzlabotu prakses uzraudzību un kontroli. Piemēram, ja pasūtītājs ir neapmierināts ar būvuzrauga darbu, tad par to ir jāinformē sertificējošā institūcija, lai atbilstoši procedūram varētu pārbaudīt būvspeciālistu. Tomēr M. Lazdovskis norāda, ka viens no aktuāliem jautājumiem ir: vai būvuzraugam, tēlaini izsakoties, ir jāguļas priekšā asfalta ieklājējam, lai neļautu veikt darbus, ja nav tehnoloģijai atbilstoši laikapstākļi? R. Akimovs

jāatceras, ka būvuzraugs ir pasūtītāja nolīgta persona, tāpat kā būvnieks, tāpēc visam ir jābūt savstarpēji atrunātam noslēgtajos līgumos. Būvuzraugs ir tas, kurš aptur darbus, bet svarīga ir skaidra kārtība – kas notiek tālāk un kāda loma šajā visā ir pasūtītājam. Vai viņš noraugās no malas, kamēr divas puses izstrīdas, vai arī tām ir līgumtiesiskās attiecības un visi iesaistītie mēģina vienoties. Tas ir svarīgi,” norāda O. Feldmane. Viņa arī piebilst, ka uzraugošajai institūcijai jāiesaistās tad, ja nav iespējams panākt vienošanos. Ne vienmēr uzreiz ir jāiesaista valsts vai uzraudzība. Tieši tāpēc viss process ir balstīts uz sertificētiem speciālistiem, kam ir pietiekamas zināšanas, un viņi savā starpā spēj risināt problēmas.

Runājot par būvuzraudzību un kontroli, S. Mjakuškina skaidro, ka būtiska loma ir tieši pasūtītājam un tam, kādus līguma nosacījumus viņš izvirza. Kā arī ne mazāk svarīgi ir tas, kāda iekšējās kontroles sistēma ir ieviesta būvobjektā. “Visam ir jābūt aprakstītam – gan nosacījumiem attiecībā uz tehnoloģiju, gan kvalitātes kontroles mehānismiem. No malas ir redzams, ka pasūtītājam ne vienmēr ir pietiekama izpratne par būvuzraudzības lomu. Savukārt regulējums dod ietvaru. Jautājums ir, vai pasūtī-

Panākumi sadarbībā

VAS Valsts nekustamie īpašumi (VNĪ) kopš 2018. gada ir ieviesusi iekšējo būvuzraudzību, kuras mērķis ir nodrošināt godīgu un profesionālu pasūtītāja tiesību un interešu pārstāvēšanu. Uz jautājumu, kāpēc izvēlēts šāds modelis, VNĪ Būvuzraudzības daļas vadītājs Arnis Minikovičs skaidro, ka tobrīd bija dažāda apjoma objekti, un bija problēmas gan ar kvalitāti, gan ar pasūtītāja interešu pārstāvēšanu. Ne vienmēr iepirkumā ir noteikts, tieši kā būtu jāpārstāv pasūtītāja intereses vai arī kā pasūtītājam ar būvuzraugu jāstrādā vienā komandā. Protams, ir arī labie piemēri, kur viņi saprotas no pusvārda. Bet ir gadījumi, kad jūti, ka netiec pārstāvēts, un līdz ar to netiek sasniegts vēlamais rezultāts. “Es piekritu Ekonomikas ministrijas viedoklim attiecībā uz būvspeciālistu iesaisti, bet nevar skatīties tikai uz būvuzraugu vien. Viņš varbūt profesionālis, bet nesasniedz kvalitatīvu rezultātu, ja aktīvi neiesaistīsies projektētājs un atbildīgais darbu vadītājs. Noteikti ir jābūt tiešai darbu vadītāja iesaistei,” uzsver A. Minikovičs. Viņš atzīmē, cik būtiska loma ir iesaistīto sadarbībai un mijiedarbībai, kā arī tiešajam darbam, jo būvi būvē būvuzņēmējs.

regulējumu, tika skaidri noteikts, ka būvuzrauga loma ir aizstāvēt pasūtītāju. Tāpēc sabiedrības aizstāvības funkcija tika nodalīta, jo tas ir būvinspektoru un būvvaldes kompetences jautājums. “Tajā brīdī, kad saprotam, ka būvuzraugs ir tas, kas objektā sitas par pasūtītāju, zūd jēga nodrošināt viņa neatkarību no paša

4 sūdzības 2022. gadā saņemtas attiecībā uz ceļu un tiltu būvuzraudzību.

AVOTS: LBS

Būvuzraugs ir viena no atslēgas personām, jo viss process ir balstīts uz četrām acīm principu. Ja projektēšanā vēl paredzēta obligātā būvprojekta ekspertīze, piemēram, trešās grupas būvēm, tad būvdarbu laikā būvuzraugs nodrošina šo četrām acīm principu.

Olga Feldmane, Ekonomikas ministrijas Būvniecības politikas departamenta direktore

niecības politikas departamenta direktore Olga Feldmane atzīmē: katra valsts un nozare pati izvēlas modeli, kas nepieļauj risku iestāšanās un nodrošina kvalitāti. Viņa skaidro, ka universālas receptes nav, bet šobrīd Latvijā regulējums ir optimāls, un ir samazināti riski nekvalitatīvām būvēm. “Būvuzraugs ir viena no atslēgas personām, jo viss process ir balstīts uz četrām acīm principu. Ja projektēšanā vēl paredzēta obligātā būvprojekta ekspertīze, piemēram, trešās grupas būvēm, tad būvdarbu laikā būvuzraugs nodrošina šo četrām acīm principu. Ar savām zināšanām un kompetenci viņš pārliecina, ka būvdarbu veicējs visu dara atbilstoši, kā arī ievēro pasūtītāja intereses. Vēl būtu jārisina un jāstiprina regulējuma piemērošana dzīvē. Tas, ko mēs redzam – pati sistēma sāk darboties, mēs sākam stiprināt uzraudzības funkciju, lai būvuzraugs skaidri apzinātos savu lomu un atbildību,” piebilst O. Feldmane. Runājot par pasūtītāja interešu ievērošanu VSIA Latvijas Valsts ceļu (LVC) valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Lazdovskis skaidro, ka LVC ir bijušas diskusijas par to, vai būvuzraugs ievēro pasūtītāja intereses.

“Būvuzraugs nodrošina, ka būvniecības ieceres īstenošanas procesā pasūtītāja intereses ir aizsargātas.

norāda, ka būvuzraugs var uz laiku apturēt darbus, ja netiek ievēroti noteikumi un ziņot darbu vadītājam. Viņš skaidro, būvuzrauga tiesības ir atrunātas *Vispārīgajos būvnoteikumos*. Ja, piemēram, līst lietus, bet būvnieks veic kādus darbus, ko, iespējams, nevajadzētu veikt, būvuzraugam tas ir jāfiksē, jānofilmē vai jānofotografē. Lai gadījumā, ja parādās defekti, ir ko parādīt. Arī LVC Būvniecības pārvaldes direktors Gints Alberiņš piebilst, ka būvdarbus uz ceļa apturēt nav vienkārši. Lai būvuzraugs varētu to izdarīt ir jābūt normatīvo aktu pamatojumam.

327 sertificēti tiltu un ceļu būvuzraugi ir Latvijā ir šobrīd.

AVOTS: LBS

O. Feldmane atzīmē, ka būvuzraugs nav skatāms atsevišķi no pasūtītāja, jo tieši pasūtītājam ir vislielākā interese iegūt kvalitatīvu projektu. “Būvuzraugs var apturēt darbus, un viņam tas ir jā dara. Būvdarbi būtu jāaptur un jā raksta sūdzība, ja būvdarbu vadītājs nepilda darbus un neizdodas atrast vienotu valodu. Tomēr

Pasūtītājam, iegādājoties šo pakalpojumu, ir precīzi jāsaprot, ko viņš sagaida no būvuzrauga.

Svetlana Mjakuškina, Būvniecības valsts kontroles biroja direktore

tājs saprot, kāda ir būvuzrauga loma? Pasūtītājam, iegādājoties šo pakalpojumu, ir precīzi jāsaprot, ko viņš sagaida no būvuzrauga.” Lai veicinātu izpratni par to, pasūtītājiem ir izstrādātas vadlīnijas. Arī pašu būvuzraugu kompetence ir jāstiprina. Būtiski, ka notiek dialogs starp pasūtītāju un visiem būvniecības procesā iesaistītajiem. Tāpat svarīgi, lai sarkanie signāli nonāk līdz sertificēšanas institūcijai, kas spēj izvērtēt un pieņemt lēmumu gan par sertifikāta apturēšanu, gan brīdinājumu izteikšanu,” situāciju iezīmē S. Mjakuškina.

Darbs ir jā vada un procesi jā kontrolē atbildīgajam darbu vadītājam. Būvuzraugs ir četrām acīm principa īstenoātājs. Viņš pats darbus neveic, bet tikai kontrolē. Pēc VNĪ pieredzes, ja atklājas problēmas, seko papildu pārbaudes. Apstākļi var būt dažādi: iebūvēti neatbilstoši materiāli, pārākša par apjomiem vai papildu darbiem, kas nekvalificējas kā papildu darbi utt.

Arī O. Feldmane atzīmē, ka būvuzraugs jau kā pasūtītāja darbinieks, ir evolūcija domāšanā. Uzskatot diskusiju par *Būvniecības likuma*

pasūtītāja. Protams, ka pasūtītāji ir dažādi. Ir tādi, kam deg struktūrfondu apgūšana un tik daudz neinteresē kvalitāte vai skrupuloza regulējuma ievērošana. Te parādās būvuzrauga duālā daba. Jo no vienas puses tā ir reglamentēta profesija, būvuzraugs atbild par katru savu lēmumu ne tikai pasūtītāja, bet arī valsts priekšā, jo mēs viņu no valsts puses esam atzinuši par pietiekami kompetentu; bet vienlaikus viņam ir jā aizstāv arī pasūtītājs. Viņš nedrīkst lemt pasūtītāja vārdā par sliktu pasūtītājam,” uzsver O. Feldmane. Diskusijās tika analizēts, kas ir būvuzraugs un kāda ir viņa loma. Secinājums bija tāds, ka nav vajadzības būvuzraugus pasargāt kā neatkarīgu institūciju. Ja pasūtītājs īsteno tikai vienu ieceri, nav pareizi pieņemt darbā būvuzraugu, tādā gadījumā adekvāts pakalpojums ir ārpuspakalpojums. Savukārt uzņēmumiem, kas ar būvniecības ieceri īstenošanu strādā ikdienā, ir jāapsver, vai nav optimāli veidot būvuzraudzību pie sevis.

Atbildības faktors

Viens no būtiskiem jautājumiem ir saistīts ar atbildību. Likums un pasūtītājs ir devis būvuzraugam pilnvaras. Līdz ar to svarīgi saprast, kas ir tie signāli, kas var radīt pasūtītāja neuzticību būvuzraudzības komandai. Galvenais signāls ir tas, ka būvuzraugs savas darbības nekoncentrē uz attiecīgajai tehnoloģijai svarīgajām un riskantajām lietām, norāda G. Alberiņš. “Būvnieks strādā un demonstrē, ka darbs ir izpildīts atbilstoši būvprojektam un likumam. Savukārt būvuzraugs var vai nu akli piekrist,

Valsts vietējais autoceļš Rauna-Mārsnēni-Ķerves (V183)

Valsts vietējais autoceļš Kalupe-Aizalksne (V714)

Valsts vietējais autoceļš Ludza-Auziņi-Stoļerova (V526)

Valsts vietējais autoceļš Stolderi-Vecvārkava (V750)

Soda apmēri

Par ceļu vai to kompleksā ietilpstošo būvju bojāšanu, iznīcināšanu, piegružošanu, piesārņošanu vai aizsprostošanu, tostarp ceļu zemes nodalījuma joslas uzāršanu, kā arī ceļu satiksmes organizācijas tehnisko līdzekļu bojāšanu vai iznīcināšanu piemēro naudas sodu:

- fiziskajai personai no četrpadsmit līdz septiņdesmit naudas soda vienībām
- juridiskajai personai no simt četrdesmit līdz piecšimt astoņdesmit naudas soda vienībām

AVOTS: Ceļu satiksmes likuma 82.pants

vietās. Sabiedrībai kopumā jāsaprot, ka pat ne pārāk labi kopts grāvis, ir saglabājams – tas ir ļoti svarīgs. Pretējā gadījumā zūd funkcionalitāte, un rezultāts ir neapmierinošs visiem, skaidro LVC Ceļu pārvaldišanas un uzturēšanas pārvaldes speciālisti.

Valsts autoceļu kompleksa veidojošo elementu aizsardzībai, satiksmes drošībai, uzturēšanai un būvniecībai tiek noteikta ceļu zemes nodalījuma josla, kas ir Satiksmes ministrijas (SM) īpašums, bet to pārvalda LVC. Tāpat SM īpašumā atrodas arī inženierkomunikācijas, piemēram, optiskie kabeļi, vājstrāvu tīkli, elektrības kabeļi, ūdens

atvades sistēmas, meliorācijas sistēmas utt. Ceļu nodalījuma josla tiek noteikta tāpēc, lai aizsargātu ceļa konstrukciju no bojājumiem.

Darbības jāsaskaņo

Lauksaimniekiem ir jāapsaimnieko laukus sava īpašumu robežās, tomēr, ja ir racionāli iespējams apstrādāt arī kādu daļu no ceļu zemes nodalījuma joslas vai arī rodas šaubas par robežu līdz kurai var veikt savas zemes apstrādi, ieteicams vērsties attiecīgajā LVC reģionālajā nodaļā, lai izvairītos no nepatīkamām situācijām. Jebkurās iespējamās darbības ceļu

zemes nodalījuma joslā ir jāaskaņo ar LVC. LVC Ceļu pārvaldišanas un uzturēšanas pārvaldes Uzturēšanas uzraudzības daļas vadītājs Jānis Kastanovskis norāda, ka pieļaujami būtu, ja lauksaimnieki izplautu līdz grāvīm vai uzbērumam, bet metru līdz tam neuzartu. LVC Zemgales reģionālās nodaļas vadītājs Juris Derevjanko norāda, ka atjaunotiem grāvjiem tiek pastiprināti pievērsta uzmanība, lai tie netiktu bojāti. “Zemgalē šādu gadījumu skaits samazinās, jo lauksaimnieki saprot, ka apkārt ir līdzenums un bez grāvjiem lauki un ceļi applūdis. Pagājušajā gadā gan bija viens gadījums, kad zemnieks pamanījās aizart grāvi. Viņam vajadzēja par saviem līdzekļiem to atjaunot. Diez vai otrreiz viņš tik neapdomīgi vairs rīkosies,” stāsta J. Derevjanko.

Savukārt attiecībā uz ceļa zemes nodalījuma joslas izmantošanu viņš atzīmē, ka uz šo var skatīties no diviem aspektiem. Proti, ja tiek bojāta ceļa konstrukcija, zemnieks ir sodāms un šāda izmantošana nav pieļaujama. Tomēr no otras puses zemnieki neļauj aizņemt ceļa zemes nodalījuma joslām, neveidojās kūla un krūmi. Arī LVC Kurzemes reģionālās nodaļas vadītājs Arvis Taube apliecina, ka pēdējo gadu laikā šādu gadījumu skaits reģionā ir samazinājies un lauksaimnieki ir kļuvuši apziņīgāki. Tomēr iepriekš gan ir bijuši gadījumi, kad, piemēram, ierīkotas nobrauktuves no lauka, aizberot grāvi ar akmeņiem. Līdz ar to pavasarī un rudenī ceļš un lauks applūst.

Lielākā problēma šobrīd ir vērojama Latgalē. “Katru pavasari ceļi tiek uzarti. Katru gadu runājam ar zemniekiem, ka viņi neveiks lauksaimniecības darbus ceļu konstrukcijā, bet ziemā ne visi šo vienošanos pilda,” situāciju skaidro LVC Latgales reģionālās nodaļas vadītājs Voldemārs Stirāns. Uz jautājumu, kas vēl tiek darīts, lai šādas situācijas novērstu, viņš norāda, par vietām, kur ceļu apar līdz šķautnei, informācija tiek nodota Valsts policijai. “Policija veic izmeklēšanu un atbilstoši rezultātiem pašvaldību administratīvā komisija veic zemnieka sodīšanu. Tomēr sodi ir salīdzinoši zemi. Pārējos gadījumos mēģinām runāt ar zemniekiem, un vai nu atjaunojam ūdens novades sistēmu par ikdienas uzturēšanas līdzekļiem, vai liekam atjaunot pašiem zemniekiem, kas gan bieži vien ir bezcerīgi,” uzsver V. Stirāns.

Veic apkopi

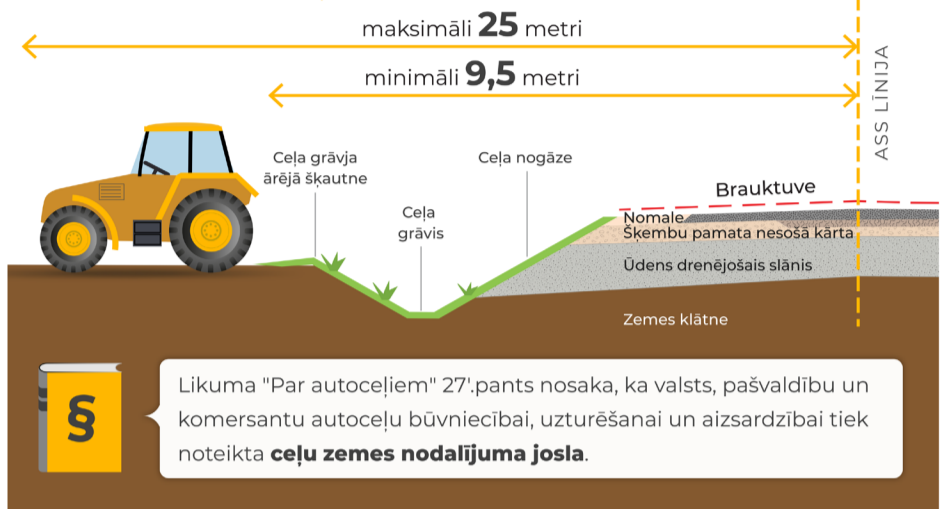
Lai uzlabotu ūdens atvadi no ceļa seguma, ik gadu tiek veikta grāvju tīrīšana, kā arī ūdens atvades sistēmas sakārtošanas darbi. Tāpat tiek veikta arī nomaļu grunts apauguma noņemšana. Pagājušā gadā valsts ceļu tīklā ikdienas uzturēšanas darbu ietvaros tīrīti un atjaunoti grāvji 155 138 m³ jeb aptuveni 155 km apmērā, kā arī noņemts apaugums 71 943 m³ apmērā. Šogad piecu mēnešu laikā tīrīti un atjaunoti vairāk nekā 40 km grāvju un noņemts apaugums 20 524 m³ apmērā.

Autoceļu zemes nodalījuma josla

Atbilstoši likuma “Par autoceļiem” 4. panta pirmajai daļai, valsts autoceļi un to zemes, tai skaitā ceļu zemes nodalījuma joslas, ar visām šo autoceļu kompleksā ietilpstošajām būvēm – zemes klātne, ceļa braucamā daļa, sāngrāvji, mākslīgās būves, ceļu inženierbūves, kā arī gaisa telpa un zemes dzīles ceļu zemes nodalījuma joslā, ciktāl tas nepieciešams transportlīdzekļu satiksmei un ceļa elementu izmantošanai un aizsardzībai, ir Latvijas Republikas īpašums, kas nodots LVC pārziņā.

Ceļa konstrukcijas

CEĻA ZEMES NODALĪJUMA JOSLA

§ Likuma "Par autoceļiem" 27.pants nosaka, ka valsts, pašvaldību un komersantu autoceļu būvniecībai, uzturēšanai un aizsardzībai tiek noteikta **ceļu zemes nodalījuma josla**.

Kāpēc nedrīkst bojāt autoceļu konstrukcijas:

TIEK TRAUCĒTA ŪDENS ATVADE, KĀ REZULTĀTĀ:

Tiek veicināta zemes klātnes kūkumošanās

Rodas neprognozējami izskalojumi, iesēdumi (smilšu vannas), ceļu malas noslīdējumi

Tiek bojātas meliorācijas sistēmas

Samazinās vai pilnībā pazūd ceļa nestspēja

pavasaros un rudenos ceļi nav izmantojami

Neatvadītiem nokrišņiem sasilstot, palielinās slīdamība

Tiek bojāti Satiksmes organizācijas līdzekļi

Tiek uznesti dubļi no lauka; pie lauku mēslošanas – kūtsmēsli

Tiek bojātas dažādas ceļu zemes nodalījuma joslā iebūvētās inženierkomunikācijas (sakaru un elektrības kabeļi, balsti, sadales kārbas vai akas).

Zāles pļaušana

Ceļmalas kopj (pļauj) atbilstoši valsts piešķirtajam finansējumam.

MK noteikumu prasības:

Ceļa uzturēšanas klase	Pļaušanas biežums sezonā
A	1 reizi
B	1 reizi
C, D, E	nav normēts

Ceļu konstrukciju uzraudzība

LVC nodaļu atbildīgie darbinieki, apsekojot autoceļus, konstatē konstrukcijas bojājumus

Sastāda aktu, iesniedz policijai

Policija izvērtē situāciju, konstatē/nekonstatē pārkāpumu

Konstatējot pārkāpumu, sūta to attiecīgās pašvaldības Administratīvajai komisijai

Administratīvā komisija pieņem galīgo lēmumu

ZINI? IEVĒRO!

LATVIJAS
VALSTS CEĻI

Tu taču nemazgā veļu 60°, ja apzīmējums uz apģērba saka, ka jāmazgā 40°?!

Un būvlaukumā
velc ķiveri, jo tā ir
tava drošība...

Arī transformatora
būdā tu nelīdīsi, ja
redzi zīmi "Bīstami"?!

Tāpat ir ar ceļazīmēm!